

В. В. Андрейцев
аспірант Київського національного
університету імені Тараса Шевченка

УДК 347 (477)

ПІДСТАВИ ВИНИКНЕННЯ ДОГОВІРНИХ ПРАВОВІДНОСИН НА ВИКОНАННЯ НАУКОВО- ДОСЛІДНИХ РОБІТ

Розглядається проблема юридичних підстав виникнення договірних правовідносин на виконання науково-дослідних робіт. Досліджується структура та етапність юридичного складу, складові частини договірної документації (технічне завдання, календарний план виконання, протокол погодження ціни, планова калькуляція кошторисної вартості), а також процедура легалізації виконавцями розпочатої науково-дослідної роботи у формі державної реєстрації.

Ключові слова: науково-дослідні роботи, договір на виконання науково-дослідних робіт, юридичний факт, юридичний склад, технічне завдання, календарний план виконання, протокол погодження ціни, планова калькуляція кошторисної вартості

Важливе методичне, онтологічне, гносеологічне та аксіологічне значення договірних правовідносин на виконання науково-дослідних робіт набуває проблема юридичних підстав їх виникнення, тим більше, що вона викликає певну наукову дискусію серед фахівців, які досліджували питання специфіки договорів на виконання науково-дослідних робіт.

Це надзвичайно актуально і з точки зору системоутворюючого контексту, враховуючи, що юридичні підстави виникнення договірних правовідносин на виконання науково-дослідних робіт пов'язуються безпосередньо із певними обставинами юридичного значення для їх суб'єктів, які формують конкретні договірні зв'язки для сторін зазначених договорів. Отже, йдеться про окремі, визначені законодавством України юридичні факти, або їх сукупність, що утворюють комплекс юридичних фактів (тобто юридичний склад), з якими норми ЦК України, інших актів законодавства (про наукову та науково-технічну діяльність, інноваційну діяльність тощо) пов'язують виникнення безпосередніх правових зв'язків між сторонами цих договірних правовідносин, породжують відповідні права і взаємні обов'язки та відповідальність їх суб'єктів.

Юридичні факти в спеціальній літературі в залежності від характеру настання наслідків, поділяються відповідно на правостановлюючі, з якими закон пов'язує виникнення правовідносин, правозмінюючі та правоприпиняючі [1, с. 85].

У цивільно-правовій літературі визнано, що юридичні факти — певні життєві обставини, з якими норми права пов'язують виникнення, зміну або припинення правовідносин [2, с. 84; 3, с. 5; 4, с. 66–67], або цивільних прав [5, с. 91–94] і обов'язків [6, с. 325; 7, с. 144–146], правових наслідків [8, с. 142; 9, с. 50], рух правовідношення [10, с. 126].

Окремі вчені вважають, що деякі цивільні правовідносини, зокрема довірчі, можуть виникати на підставі не лише правомірних, але й неправомірних юридичних фактів [11, с. 104].

Як певний узагальнений висновок сформулював А. Диденко про те, що основною конструкцією радянської цивілістичної науки з приводу підстав виникнення господарського зобов'язання була теорія “ускладненого юридичного складу” [12, с. 116–

132]: план плюс договір.

А те, що договір розглядається як підстава виникнення відповідних суб'єктивних цивільних прав, є досить поширеним у цивільно-правовій літературі [13, с. 14–15].

У якості такого юридичного факту деякі вчені-цивілісти називають власне договір на виконання науково-дослідних робіт [14, с. 611–614].

На таких же наукових позиціях щодо договору як підстави виникнення цивільних правовідносин ґрунтуються підходи інших вчених-цивілістів [] та і власне ст. 11 ЦК України. Так, п. 2 ст. 11 прямо передбачає, що підставами виникнення цивільних прав і обов'язків є договори та інші правочини, зокрема створення літературних, художніх творів, винаходів та інших результатів інтелектуальної, творчої діяльності. Оскільки в першому випадку йдеться про виникнення цивільних прав і обов'язків, що складають зміст цивільних правовідносин, то очевидно, що договір і є тією юридичною підставою, тобто юридичним фактом (групою юридичних фактів), оскільки включає декілька юридично значимих обставин, що породжують відповідні правові наслідки.

Ця норма має загальну вимогу до усіх договірних правовідносин, зокрема й договірних правовідносин на виконання науково-дослідних робіт з урахуванням вимог чинного законодавства щодо особливостей виконання науково-дослідних робіт, передбачених законодавством про наукову і науково-технічну діяльність.

У той же час за Цивільним Кодексом України виконані науково-дослідні роботи, наслідком яких стали відповідні наукові результати у формі створених літературних та художніх творів, інших результатів інтелектуальної, творчої діяльності, можуть розглядатися в якості підстав виникнення нових цивільних правовідносин, зокрема авторського права, права інтелектуальної власності, про що йдеться у підп. 2 п. 2 ст. 11 зазначеного Кодексу.

У нашому ж випадку йдеться лише про правовідносини на створення об'єктів права інтелектуальної власності, тобто перспективні результати науково-дослідних робіт, що формуються на підставі відповідного договору.

Однак, свого часу були висловлені і деякі застереження, скажімо, О. О. Підпригора зазначала: “але якщо говорити про правове регулювання відносин у галузі науково-дослідної та конструкторсько-технологічної діяльності, то в зазначеній царині договір майже не застосовувався як правовий регулятор. Усі відносини в цій галузі визначалися плановим завданням” [16, с. 264].

Звісно, з такою категоричністю важко погодитися, оскільки відносини виконавця і замовника науково-дослідних робіт опосередковувалися не лише плановим завданням згідно існуючого в попередній період законодавства, але й договором на виконання науково-дослідних робіт, чи договором на створення (передачу) науково-технічної продукції, які в своїй сукупності утворювали юридичний склад виникнення зазначених правовідносин, про що свідчить проведений аналіз ґенези законодавства в цій сфері.

Скажімо, відповідно до Положення про договори на створення (передачу) науково-технічної продукції, яке було затверджено Державним комітетом СРСР з науки і техніки (ДКНТ) від 19 листопада 1987 року № 435 [17] у договорі, який укладався між замовником і виконавцем (науковою установою) передбачалося три групи умов:

1) істотні (обов'язкові) умови щодо: (найменування сторін, їх основні банківські, поштові та інші реквізити, найменування науково-технічної продукції, основні вимоги до об'єкту договору, строк його чинності, порядок та терміни передачі отриманого наукового результату, договірна ціна, порядок фінансових розрахунків, права та обов'язки і відповідальність сторін, особливості використання створеної науково-технічної продукції, вимоги щодо конфіденційності отримання науково-технічної інформації).

2) факультативні умови запроваджувалися за ініціативою сторін щодо порядку впровадження отриманої науково-технічної продукції, масштаби, обсяги та сфера її використання, напрями та етапи робіт, строки їх виконання, вимоги щодо матеріально-технічного супроводження виконання робіт на створення науково-технічної продукції, права виконавця щодо використання наданих матеріалів, устаткування, інші умови сторін.

3) погоджені сторонами умови могли включати завдання чи технічне завдання виконання робіт на створення науково-технічної продукції, календарний план виконання робіт, етапів робіт, протокол погодження договірної ціни, акт приймання передачі виконаних робіт.

Наведені положення з очевидністю ілюструють, що зазначені питання не могли регламентуватися плановим завданням, а виключно договором на створення (передачу) науково-технічної продукції, який безпосередньо опосередковував правові зв'язки замовника такої продукції та наукової організації, що планувалася до виконання зазначених робіт. Крім того, саме договір на створення (передачу) науково-технічної продукції, після його підписання та набрання чинності ставав регулятором вказаних правовідносин, виконання договірних зобов'язань та відповідальності, які покладаються на сторін зазначеним договором у добровільному порядку, або через органи державного арбітражу, до компетенції яких відносився розгляд зазначених спорів.

Свого часу Ч. Н. Азимов відзначив, що скоординовані з Державним планом, республіканські, галузеві п'ятирічні і річні плани науково-дослідних робіт, а також плани відповідних наукових організацій промислових, науково-виробничих об'єднань та підприємств та затверджені в установленому порядку склали організаційно-правові передумови встановлення договірних відносин [18, с. 233].

Тому видання відповідних замовлень на проведення науково-дослідних робіт не підміняли чи заміняли зазначені договори, а створювали легальні передумови для оформлення договірних правовідносин на виконання наукових фундаментальних чи прикладних досліджень, що і слугували підставою подальшого укладання договору і легалізації вказаних договірних правовідносин між замовником і виконавцем наукових досліджень.

Чинний ЦК України (ст. 892) передбачає, що за договором на виконання науково-дослідних робіт виконавець зобов'язується провести за завданням замовника наукові дослідження, а замовник зобов'язується прийняти виконану роботу та оплатити її. При цьому договір може охоплювати весь цикл наукових досліджень, або його окремі етапи. Отже йдеться про договір, як відповідний легально оформлений документ, що включає власне форму договору та сукупність нормативно-правових документів, що є його складовими і підписаний відповідальними на це особами, керівниками сторін, або уповноваженими ними особами, що породжує виникнення правосуб'єктності сторін.

Отже, договір включає певний набір юридично значимої документації та дій, підготовлений в установленому порядку і підписаний замовником і виконавцем наукових досліджень. В цьому аспекті укладення договору на виконання науково-дослідних робіт включає певний порядок, процедуру:

- а) підготовку необхідної договірної-кошторисної документації;
- б) підписання та набрання чинності договору на виконання науково-дослідних робіт;
- в) легалізація договору на проведення наукових досліджень.

Норми Глави 62 "Виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських та технологічних робіт" не містять жодних застережень щодо процедури укладання договору на виконання науково-дослідних робіт та визнання його підставою виникнення відповідних договірних правовідносин. Тому в цій частині важливим є досвід укладання зазначених договорів на легалізацію договору на виконання наукових досліджень.

Визначаючи динаміку договірної зобов'язань Т. В. Боднар виділяє чотири стадії цього правовідношення, вказуючи зокрема на першу стадію — виникнення зобов'язального правовідношення [10, с. 128], що на наш погляд іманентно категорії "укладення договору" (ст. 638 ЦК України), за якою договір є укладеним, якщо сторони в належній формі досягли згоди з усіх істотних умов договору, не розкриваючи суті процедури такого "укладення".

Проте аналіз ст. 640 "Момент укладення договору", ст. 641 "Пропозиція укласти договір", ст. 642 "Прийняття пропозиції", ст.ст. 643–650 ЦК України дозволяє говорити саме про певну динаміку самого процесу укладення договору на виконання науково-

дослідних робіт, що мають особливості, відмінні від умов визначених деякими вищезазначеними статтями ЦК України.

За ЦК Української РСР (ст.ст. 153–158) 1963 року передбачався порядок укладання договору, що дозволило деяким вченим цивілістам поділяти процес (процедуру) укладення договору на дві послідовні стадії:

- а) пропозицію щодо укладення договору (оферту);
- б) прийняття пропозиції (акцепт).

Відповідно до цього, особа яка висловила пропозицію визнавати оферентом, а особу, яка прийняла таку пропозицію — акцептантом [19, с. 404–405].

Тому, як зазначалося раніше, хоча пропозиція ще не є договором, а тільки початковою стадією в процесі його укладення. У той же час вона тягла за собою певні юридичні наслідки, оскільки вважалася плановою, яка укладалася виключно між соціалістичними організаціями і базувалася на плановому акті, як підставою (певного адміністративно–директивного акту) укладення договору, який зобов'язував до таких дій відповідних замовників та виконавців [19, с. 405–408].

При цьому, як передбачалося директивним документами науково–дослідні організації, підприємства та об'єднання міністерств і відомств та вузи, які залучалися для виконання науково–дослідних робіт в якості виконавців та співвиконавців на договірних засадах [20, с. 196].

Отже, для певного історичного часу характерними підставами виникнення договірних правовідносин на виконання науково–дослідних робіт вважалися наступні юридичні факти:

1) наявність планового завдання про прикріплення або залучення для виконання наукових досліджень відповідних наукових або науково–освітніх установ і закладів, як виконавців наукових досліджень;

2) укладання конкретного договору на виконання науково–дослідних робіт на підставі Типового положення “Про порядок укладання господарських договорів і видачі внутрішньо міністерських замовлень на проведення науково–дослідних, дослідно–конструкторських і технологічних робіт”, затв. Державним Комітетом Ради Міністрів СРСР з науки і техніки від 5 серпня 1969 року, та Типового договору [21, с. 583–594], що додавався до цього Положення та використовувався у процесі укладення зазначених договорів.

Це були дві взаємно пов'язані у часі та стосовно сторін договору юридичні процедури, що включали відповідні юридичні дії та документи, які завершувалися прийняттям другою стороною пропозиції щодо укладення договору на проведення відповідних наукових досліджень. При цьому це мало бути прийнято усно і невідкладно акцептантом (ст. 156 ЦК УРСР), в тому числі у телефонному або телеграфному режимі.

Якщо пропозиція оферентом надсилалась письмово із зазначенням терміну акцепту, то юридичні наслідки щодо укладення договору на виконання науково–дослідних робіт з урахуванням можливих варіантів акцепту договір вважався укладеним в момент:

1) коли акцептант висловив згоду на прийняття пропозиції за “теорією висловлення волі”;

2) з часу відправлення оферти повідомлення про прийняття пропозиції за “теорією відсилки”;

3) з часу отримання оферентом повідомлення про прийняття пропозиції, згідно “теорії отримання”;

4) з часу ознайомлення з отриманим повідомленням, надісланим акцептантом за “теорією сприйняття” [19, с. 406].

В усякому разі, відповідно до чинної на той час ст. 155 ЦК УРСР договір вважався укладеним з моменту отримання відповіді оферентом.

Але при цьому варто взяти до уваги відповідні вимоги, умови і розпорядження планового акту щодо обов'язку для сторін або однієї із сторін укласти такий договір. Принаймні, якщо згідно планового завдання укладення договору на виконання науково–

дослідних робіт складало обов'язок обох сторін, а одна із них ухиляється чи уникає його легалізації, то нормативно-правовим порядком передбачалася примусова можливість до його укладення за рішенням відповідних судово-арбітражних органів. Як зазначалося в юридичній літературі в силу державного припису сторони не мали права ухилятися від укладення договору або змінити планові показники його укладання [19, с. 408].

Можливо ці особливості малися на увазі дослідниками, які вказували на обмеженість дії договору як регулятора правовідносин на виконання науково-дослідних робіт. Однак, як бачимо, ігнорувати зовсім роль і значення договору на проведення науково-дослідних робіт юридичних підстав немає, оскільки його укладення ставало обов'язковим для сторін, визначених відповідним плановим завданням.

Все це свідчить про те, що підставами виникнення договірних правовідносин на виконання науково-дослідних робіт був все ж таки юридичний склад, як сукупність юридично значимих фактів, обставин та умов, що свідчили про виникнення договірних прав, обов'язків та відповідальності сторін договірних правовідносин у цій сфері.

На відміну від раніше чинного законодавства, ЦК України 2003 року не встановлює такого порядку, а регламентує укладення, зміну і розірвання договору, щодо підстав його виникнення, ролі і значення форми договору, моменту, з якого договір вважається укладеним та містить, як зазначалося вище норми щодо пропозиції укласти договір, її прийняття, особливості укладання договору за пропозицією в якій зазначається термін для відповіді, без такого терміну, про прийняття пропозиції, яка одержана із запізненням на підставі відповіді про згоду на укладання договору за іншими обставинами, ніж запропонованих умовах, місце укладання договору, їх укладання на біржах, аукціонах, конкурсах, вирішення переддоговірних спорів та ін., аналіз яких дозволяє сформулювати відповідні висновки.

По-перше, згідно з ст. 641 чинного ЦК України пропозицію укласти договір (оферту) може зробити кожна із сторін майбутнього договору, яка має містити істотні умови договору і виражати намір особи, яка її зробила, вважати себе зобов'язаною у разі її прийняття, що впливає із змісту ст. 627 ЦК України про свободу договору, відповідно до якої сторони є вільними в укладенні договору, виборі контрагента та визначенні умов договору з урахуванням вимог цього Кодексу, інших актів цивільного законодавства, звичаїв ділового обороту, вимог розумності та справедливості.

Проте у договорах, які плануються на виконання за рахунок коштів державного бюджету та які укладаються із переможцем тендерної закупівлі на право виконання науково-дослідних робіт, пропозиція щодо укладання цього договору та підготовки необхідних документів надходить від органу, який організував тендерну закупівлю до переможця цієї закупівлі, який здобув це право та який має відповідати вимогам, що встановлюються для суб'єктів наукової та науково-технічної діяльності.

Така пропозиція оформляється у письмовому вигляді — повідомленні про результати проведення тендерної закупівлі за відповідним лотом, вказується переможець та йому пропонується виступити виконавцем і підготувати наступні документи, які є складовою частиною договірної документації, що додаються до договору:

- 1) технічне завдання на виконання науково-дослідної роботи за відповідною темою;
- 2) календарний план виконання робіт по дослідженню наукової теми на весь цикл робіт та окремо по всіх етапах (стадіях, або роках);
- 3) протокол погодження договірної ціни щодо виконання відповідних науково-дослідних робіт;
- 4) планова калькуляція кошторисної вартості розробки наукової теми [22].

Із цього слідує, що укладення договору на виконання науково-дослідних робіт за певних юридичних обставин, а саме у разі його виконання за рахунок коштів державного бюджету складає виконання певних процедур, обумовлених специфікою та характером відповідних наукових досліджень, що включають сукупність дій замовника та виконавця по підготовці вище наведених документів, що є складовою частиною вказаного договору, які мають важливе юридичне значення для легального опосередкування правових зв'язків між зазначеними суб'єктами. У той же час їм належать не тільки права щодо вільного

волевиявлення на їх юридичне оформлення, але й певні зобов'язання для замовника та майбутнього виконавця, обумовлених результатами проведення тендерної закупівлі або конкурсу і оформлення низки організаційно-правових документів (технічного завдання, календарного плану, протоколу погодження договірної ціни, планової калькуляції виконання науково-дослідних робіт) та завдяки яким опосередковуються правові зв'язки сторін договору, оскільки кожен із зазначених документів є не лише складовою договору, але й має важливе юридичне значення для легалізації правовідносин, що складаються між ними.

За логікою ч. 1 ст. 892 ЦК України підготовка проекту технічного завдання на виконання науково-дослідних робіт за відповідною темою складає обов'язок замовника, оскільки за його завданням виконавець має провести необхідні наукові дослідження, хоча практика укладання цих договорів не є сьогодні однозначною і в непоодиноких випадках замовник вказує лише певні показники наукового результату, що плануються отримати, а оформлення доручається за його згодою виконавцю у складі іншої, вищезазначеної документації, що навряд чи є юридично правильним.

Свого часу зазначалося в юридичній літературі, що підготовка технічного завдання може бути покладена і на виконавця, а тому його розглядає і схвалює замовник [15, с. 561], або ініціатива може бути виявлена як виконавцем, так і замовником [18, с. 233].

Не можна поділити також думку про те, що найкраще, — коли розробником технічного завдання буде виконавець майбутнього договору, оскільки він, порівняно із замовником є більш досвідченим [23, с. 328].

Сьогодні така практика підготовки технічного завдання не може визнаватися легітимною, оскільки це прямий обов'язок замовника науково-дослідних робіт, що прямо передбачено законом (ст. 892, п. 1 ст. 898 ЦК України). До того ж технічне завдання за своїми реквізитами затверджується замовником та погоджується з виконавцем у складі підготовленої договірної документації.

Технічне завдання можна визнати організаційно-правовим та технічним договірним документом, який визначає підстави для підготовки, вказує на мету наукового дослідження, розкриває узагальнено зміст виконуваної роботи, очікуваний кінцевий науковий результат, етапи виконання робіт та їх характеристика зі вказівкою на форми оформлення наукового результату та умови виконання науково-дослідних робіт і використання отриманих результатів у відповідній формі (звіт, анотований, аналітичний звіт, текст підготовленої науково-технічної продукції, проект наукової концепції, доктрини, законопроекту, тощо).

Зокрема, у технічному завданні визначається підстава для проведення науково-дослідної роботи:

- а) назва, дата та номер наказу або плану, рішення постанови, договору, яким передбачено фінансування роботи;
- б) термін виконання роботи, її початок із вказівкою на число, місяць і рік закінчення.

Обов'язково зазначається мета роботи та відображається об'єкт дослідження, його предмет, а також основні вихідні дані про проведення роботи:

- перелік правових та нормативно-правових документів, які можуть бути підставою для її виконання (законів, постанов, положень, стандартів, класифікаторів);
- перелік виконаних раніше (якщо такі мали місце) науково-дослідних робіт, монографій, статей, іншої наукової документації, на підставі яких планується виконання науково-дослідної роботи.

Технічне завдання має містити розділ про основні наукові та нормативні вимоги до виконання науково-дослідної роботи, зокрема, щодо рівня проведення наукового дослідження, якості наукової продукції, що створюється в процесі науково-дослідної роботи, форми надання результатів дослідження, декларування створюваної наукової продукції, відповідність її чинним нормативним документам України, інші можливі умови в залежності від різновиду та характеру виконання зазначених робіт.

Наступним компонентом технічного завдання є етапи науково-дослідної роботи,

у яких зазначається їх порядковий номер, назва та зміст робіт, терміни виконання кожного із них, кількість працівників, що залучаються на їх виконання, обсяг фінансування етапів, звітні документи та наукова продукція, що підлягають передачі замовнику по завершенню етапу виконання робіт.

Важливим є розділ про проведення експериментальних досліджень з вказівкою на вимоги, щодо матеріально-технічної бази, якої вони потребують, їх відповідність нормативно-правовим документам України, наявність необхідних засобів вимірювань, проведення їх калібрування або метрологічної атестації, засобів моделювання об'єктів дослідження, складу документації для їх виготовлення та атестації, методи дослідження та використувана апаратура і обладнання, основні технічні вимоги, що мають виконуватися у процесі виконання науково-дослідної роботи:

- а) вимоги до номенклатури досліджуваних параметрів, чи фізичних величин, їх допустимі похибки;
- б) вимоги до допустимих рівнів фізичних величин, що характеризують зовнішні умови при проведенні досліджень;
- в) нестандартні вимоги до техніки безпеки та охорони здоров'я;
- г) інші технічні вимоги [24, с. 25–28].

Технічним завданням також обґрунтовується кількісний склад наукових, науково-педагогічних працівників, які залучаються до виконання науково-дослідної роботи відповідної спеціальності та кваліфікації, перелік звітної документації та наукової продукції (розробок), які мають бути надані замовнику після завершення наукового дослідження, очікувані результати науково-дослідної роботи, засоби їх реалізації та можливий (передбачуваний) економічний ефект та патентозадність, порядок розгляду та приймання виконання науково-дослідної роботи.

Передбачено також, що до технічного завдання можуть готуватися відповідні додатки:

- а) перелік чинних законодавчих та нормативно-правових документів України, вимогам яких має відповідати науковий результат за завершеними науково-дослідними розробками;
- б) перелік засобів вимірювань, що передбачаються у використанні в процесі на виконання науково-дослідної роботи.

Отже, технічне завдання з точки зору формування договірних правовідносин на виконання науково-дослідних робіт виступає тим організаційним, координаційним та договірно-формулюючим документом, який визначає істотні ознаки договору на виконання науково-дослідних робіт та основні умови його виконання, відповідно до встановлених етапів проведення наукових досліджень, що конкретизує відповідний договір та договірні зобов'язання сторін щодо досягнення результатів наукових досліджень.

По суті технічне завдання — це план дій і передбачені заходи виконання науково-дослідних робіт, що є складовою частиною відповідного договору, спрямований на організацію, координацію та здійснення договірного контролю з боку замовника виконання частини та в цілому наукового дослідження, відповідно до параметрів, встановлених замовником для отримання якісного і своєчасного завершення цих робіт з відповідним науковим результатом з боку виконавця, що конкретизує умови вказаного договору.

Тому важко погодитися із думкою, що технічне завдання, як правило, розробляється і підписується ще до укладання договору [15, с. 501], оскільки юридичною підставою для його розробки виступає власне Договір на виконання науково-дослідних робіт.

Звісно, що технічне завдання може розроблятися і до підписання цього договору, але його легалізація може мати місце під час підписання договору, або на його виконання після підписання договору на виконання науково-дослідних робіт.

Ми також не поділяємо думки, що технічне завдання є передумовою до укладання договорів на виконання вказаних та дослідно-конструкторських і технологічних робіт,

оскільки основу його змісту складають науково-технічні та техніко-економічні обґрунтування [23, с. 329]. Оскільки технічне завдання готується на підставі вже укладеної угоди, складає обов'язок замовника на його підготовку і передачу виконавцеві та виступає як окремий юридичний факт у системі юридичних фактів виникнення цих правовідносин.

Конкретизація договору щодо виконання у часі конкретних науково-дослідних робіт відбувається у календарному плані виконання цих робіт по розробці відповідної наукової теми.

Календарний план, на наш погляд, є важливим організаційно-правовим документом, який визначає найменування науково-дослідної роботи, перелік та зміст основних етапів її виконання, терміни виконання кожного із етапів, їх початок та завершення за місяцями та роками, напрями та види досліджуваних робіт, їх короткий зміст, результати на які спрямовується наукове дослідження, розрахункова вартість виконуваних робіт на кожному із етапів, форма та різновиди звітних документів.

Календарний план візується сторонами договірних правовідносин на виконання науково-дослідних робіт в якому вказується їх основні розрахункові та поштові реквізити та скріплюється підписами керівників і печатками сторін за цим договором.

З нашої точки зору, календарний план є організаційно-правовою підставою для проведення науково-дослідної роботи, відбиває характер виконуваних робіт, їх хронологічний порядок з початку здійснення та завершення дослідження і отримання бажаного наукового результату, який має чітко визначений матеріально-правовий характер для суб'єктів правовідносин, відбиває наявні між ними правові зв'язки у процесі виконання наукового дослідження, дозволяє організувати перманентне вивчення, аналіз та оцінку здійснення науково-дослідної діяльності, перевірку її якості та строкості, проведення відповідних розрахунків між замовником та виконавцем. Календарний план після підписання сторонами стає складовою частиною договірних документів, що опосередковують правові зв'язки між сторонами та здійснення ними на відповідному етапі певних юридично значимих дій щодо проведення цього наукового дослідження.

Особлива організуюча та контролююча роль календарного плану, який дозволяє отримати науковий проміжний, або кінцевий науковий результат, відповідно до зафіксованої сторонами правової форми документу і здійснення відповідних дій щодо його легалізації виконавцем, сприяння йому у цьому з боку замовника та зобов'язує його оплатити виконану роботу, або повернути на доопрацювання із-за певних прорахунків, або недостатньо високої якості виконаної роботи за певний період наукового дослідження, або в цілому незавершених робіт на рівні договірних вимог.

Календарний план відіграє важливе організаційно-методичне значення та юридично фіксує виконувані роботи та наукові результати, як об'єкти договірних правовідносин сторін, відхилення від виконання яких може мати місце лише за їх взаємною згодою, якщо це не призведе до зниження якості цих робіт та особливо досягнення запланованих наукових результатів.

Календарний план, як правило готується виконавцем, що не виключає внесення до нього певних коректив замовником, погоджується та підписується уповноваженими особами, як правило наукових керівників зазначеного проекту і є обов'язковим складовим елементом договору на виконання науково-дослідних робіт, який дисциплінує їх дії у процесі виконання умов цього договору.

У процесі укладення договору на виконання науково-дослідних робіт, особливо на стадії його підписання та подальшої легалізації сторонами, або однією із сторін готується і такий юридично-фінансовий документ, як Протокол погодження договірної ціни на розробку відповідної наукової теми, у якому зазначається, що сторони дійшли згоди на те, що загальна вартість наукової розробки за відповідною темою складає відповідну грошову суму у зазначених величинах, визначених у національній валюті.

Іноколи протоколом погодження договірної ціни фіксується також запис про те, що виконавець, який став переможцем тендерної закупівлі виконання науково-дослідних

робіт, або за конкурсним відбором, що фінансується з державного або місцевого бюджету, звільняється від оподаткування (податку на додану вартість), відповідно до Закону України “Про податок на додану вартість” від 3 квітня 1997 року № 168 (із змінами та доповненнями згідно Законів України від 15 липня 1999 року № 947 та від 25 березня 2005 року № 21–05 та ін. [25])

Зазначений протокол готується сторонами договору у разі, якщо вони не зафіксували цю істотну умову у тексті самого договору на виконання відповідних науково-дослідних робіт з посиланням на конкретний протокол погодження такої узгодженої ціни, або ж, як правило, у випадках фіксації конкретної вартості виконуваних етапів наукових досліджень та розробок за конкретний період їх виконання (місяць, рік тощо), або тематично-узгоджених наукових робіт, який стає невід’ємною складовою конкретного договору на виконання вказаних робіт.

Протокол погодження договірної ціни виконання розробки відповідної наукової теми стає таким чином документом, що фіксує істотну умову цього договору з конкретизацією витрат за конкретно визначені сторонами етапи тематичних робіт, і набуває сили фінансово-правового документу, як підстави для проведення авансових платежів та подальших взаємних розрахунків сторін за договором щодо виконання фундаментальних або прикладних наукових досліджень.

Отже, якщо вартість виконуваних науково-дослідних робіт обумовлюється особливостями фінансових витрат на окремі складові елементи їх виконання і в договорі не відбивається конкретна сума договору, сторони вправі готувати протокол про договірну ціну, в якому фіксують фінансово-юридичні підстави для виконання цих робіт, або їх окремих тематичних етапів з урахуванням складнощів проведення цього наукового дослідження, здійснення окремих експериментальних робіт та характеру виконання договірних зобов’язань, який після погодження і підписання стає складовою частиною цього договору.

Нормативно-правовим порядком визначено також складання планової калькуляції кошторисної вартості розробки наукової теми на виконання відповідних науково-дослідних робіт, що фінансуються із державного або місцевого бюджету, згідно Типового положення з планування, обліку і калькулювання собівартості науково-дослідних, дослідно-конструкторських робіт затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 20 липня 1996 року № 830 (із змінами від 10 липня 2002 року) [22], яка додається до відповідного договору, згідно з термінами виконання, або до відповідного етапу науково-дослідних робіт.

Плановий кошторис витрат затверджується керівником, основним виконавцем цієї науково-дослідної роботи, який включає в абсолютних величинах витрати на оплату праці працівників, залучених до виконання у складі тимчасового творчого колективу на відповідних засадах або в силу виконання службового завдання, нарахування на заробітну плату, придбання необхідної матеріально-технічної бази, обладнання, інвентарю, відрахування на накладні витрати, на спеціальне устаткування, видатки на відрядження, страхування від нещасних випадків, в окремих випадках (ініціативних) проєктах, також виплату податку на додану вартість.

Для уточнення вищезазначених витрат за договором додається розрахунок кошторисної вартості з розшифровкою окремих статей витрат, зокрема по фонду заробітної плати (оплати праці) з урахуванням залучених безпосередніх виконавців, рівня їх фахової кваліфікації (доктор, кандидат наук, магістр тощо), фахового навантаження щодо організації, координації наукових досліджень, контролю за їх виконанням (науковий керівник, відповідальний виконавець, виконавець із науковим ступенем та без такого), тривалості виконання науково-дослідних робіт, на який вони залучаються, особливостей кількості та тривалості службових відряджень у межах України та за кордоном, пов’язаних з їх виконанням, специфіки придбання необхідних предметів постачання та матеріалів, накладних витрат, що спрямовуються на управління та забезпечення науково-технічних працівників у відповідних пропорціях та придбання спеціальної іноземної та вітчизняної літератури, довідкових, інформаційних видань,

які забезпечують повноту та об'єктивність цього наукового дослідження [24, с. 29–30] та складають в цілому собівартість виконання вказаних науково–дослідних робіт.

Вказані документи, як нами вже зазначалося раніше, суттєво доповнюють договір на виконання науково–дослідних робіт та є обов'язковими при їх укладанні на виконання науково–дослідних робіт, що фінансуються з державного та місцевого бюджетів [26, с. 215]. При цьому чинний ЦК України у своїх статтях не відображає необхідності їх наявності і природньо слабоскоординований із законодавством про наукову і науково–технічну діяльність, яке більш конкретно в регулюванні процедур і дій щодо укладання вказаних договорів, а відтак ЦК України в цій частині потребує вдосконалення з урахуванням вище відзначених особливостей [26, с. 215–216].

Викладене дає підставу для попереднього висновку про те, що укладання договору на виконання науково–дослідних робіт є складною сукупністю дій та підготовлених юридично значимих документів, тобто юридичним складом, що опосередковують зобов'язання суб'єктів цих правовідносин, як правило, обов'язкових для виконання і спрямованих на виникнення договірних правовідносин на виконання науково–дослідних робіт.

У той же час, аналіз нормативно–правових актів дозволяє стверджувати про те, що виникнення цих правовідносин передбачає обов'язкове або альтернативне (при виконанні ініціативних наукових досліджень) додержання процедур державного обліку та реєстрації відкритих науково–дослідних робіт, здійснення яких покладається на Український інститут науково–технічної і економічної інформації, відповідно до наказу Міністерства освіти і науки України “Про затвердження Порядку державної реєстрації та обліку відкритих науково–дослідних, дослідно–конструкторських робіт і дисертацій” від 27 жовтня 2008 року № 977 за погодженням з Міністерством промислової політики України, заступником Міністра економіки України, Президента НАН України та Голови ВАК України, який зареєстровано в Міністерстві юстиції України від 6 квітня 2009 року № 312 [27].

Зазначеним наказом встановлені принципи вимоги, які висуваються до виконавців щодо обов'язкової державної реєстрації та обліку відкритих, тобто несекретних науково–дослідних робіт, що виконуються науковими установами, вищими навчальними закладами III та IV рівнів акредитації, на підприємствах та організаціях України, фінансування яких повністю або частково здійснюється за рахунок коштів державного бюджету.

Відкриті науково–дослідні роботи, що виконуються юридичними або фізичними особами за власний рахунок можуть реєструватися на договірних засадах.

Процедура легалізації виконавцями розпочатої науково–дослідної роботи у формі державної реєстрації узагальнено включає наступні дії та оформлення реєстраційних документів:

- 1) підготовку реєстраційних документів виконавцем;
- 2) подання виконавцем реєстраційних документів до УкрІНТЕІ;
- 3) розгляд УкрІНТЕІ вказаних документів і присвоєння науково–дослідній роботі державного реєстраційного номеру;
- 4) надсилання УкрІНТЕІ виконавцю другого примірника реєстраційної картки.

Підготовка реєстраційних документів включає оформлення реєстраційної картки науково–дослідних і дослідно–конструкторських робіт (ДКР), яка містить такі реквізити як державний реєстраційний номер, що змінюється, номер та дату супровідного листа, підстави для проведення НДР, державний реєстраційний номер НДР головного виконавця, відомості про нього, зокрема код за ЄДРПОУ (ідентифікаційний номер, повне найменування юридичної особи, або прізвище, ім'я, по батькові фізичної особи українською російською та англійською мовами, їх місцезнаходження (проживання), номер телефону, факсу, e-mail, відомча підпорядкованість, сектору науки, співвиконавці (за наявності).

Реєстраційна картка включає також відомості про замовника, зокрема код за ЄДРПОУ (ідентифікаційний номер, повне найменування юридичної особи, або прізвище,

ім'я, та по батькові фізичної особи українською російською та англійською мовами, їх місцезнаходження (проживання), номер телефону, факсу, e-mail, джерела, обсяги фінансування науково-дослідної роботи — загальний обсяг за роками (етапами), терміни її виконання, (початок та закінчення), порядковий номер, назва етапу, його початок, закінчення, вид звітнього документа.

Далі картка містить відомості про науково-дослідну роботу, зокрема її назву українською російською та англійською мовами, мета, пріоритетний напрям, вид науково-дослідної роботи, очікувані результати, галузь застосування, експертний висновок.

Реєстраційна картка відображає також заключні відомості — індекс УДК, коди тематичних рубрик, прізвище, ім'я, та по батькові керівника юридичної особи, науковий ступінь, вчене звання керівника цієї роботи, його підпис та відповідального за підготовку реєстраційних документів, його телефон, особисті дані та підпис.

В реєстраційній картці зазначається керівник відділу УкрІНТЕІ, його прізвище, ім'я, та по батькові та підпис, аналогічні дані реєстратора, його підпис та печатка.

Зазначена картка у двох примірниках, разом із її електронною версією і супровідним листом у 30-денний термін з початку виконання науково-дослідної роботи подається до УкрІНТЕІ, який розглядає їх та присвоює цій роботі державний реєстраційний номер та в 10-денний термін надсилає виконавцю її другий примірник, електронна версія не повертається.

Державна реєстрація науково-дослідних робіт, на наш погляд, характеризується наступними особливостями:

а) має важливе правове значення, оскільки є невід'ємним та обов'язковим юридичним фактом (посвідчення) уповноваженою державною інституцією легалізації виконання науково-дослідних робіт правосуб'єктною особою, тобто суб'єктом науково-дослідної або науково-технічної діяльності;

б) державна реєстрація зазначених робіт виступає юридичною обставиною оприлюднення договірних правовідносин на виконання науково-дослідних робіт та фіксації їх здійснення легальними суб'єктами цих правовідносин за окремими угодами, методикою виконання, спрямованих на отримання замовленого наукового результату цього дослідження;

в) присвоєння номера державної реєстрації має вагомое правостановлююче значення для виконання науково-дослідної роботи за рахунок коштів відповідного державного або місцевого бюджету, оскільки юридично фіксує можливість виникнення відповідних прав інтелектуальної власності на створювані об'єкти інтелектуальної творчої праці;

г) виступає письмовим реєстраційним доказовим документом першорядності виконавця, його пріоритетних прав на відповідну наукову розробку, що може використовуватися у разі виникнення спору про право на авторство, захисту авторських та інших суміжних прав суб'єктів цих правовідносин;

д) сприяє уникненню дублювання виконання аналогічних науково-дослідних робіт за рахунок коштів вказаних бюджетів іншими суб'єктами наукової та науково-технічної діяльності та поширенню інформації про характер зазначених робіт, спрямованих на отримання запланованого наукового результату, що не має аналогів у вітчизняній науці.

е) забезпечує посилення контролю за цільовим призначенням та ефективним використанням державних бюджетних коштів у процесі виконання фундаментальних та прикладних наукових досліджень.

Зазначеним порядком визначається юридична процедура подання облікових та звітних документів завершених науково-дослідних робіт, або щорічних етапів до УкрІНТЕІ, що включають супровідний лист, заповнений бланк облікової картки, заповнену облікову картку на електронному носії, звіт про зазначену роботу на електронному носії, завірений щодо його ідентичності керівником науково-дослідної роботи, титульну сторінку, список виконавців на паперовому носії з їхніми підписами

та печаткою, а також інформаційну картку на паперовому носії у двох примірниках. На підставі цих документів присвоюється роботі державний обліковий номер виконаних робіт.

З юридичної точки зору зазначений порядок фіксує юридичний факт завершення виконання науково-дослідних робіт, досягнуті наукові результати, як об'єкти права інтелектуальної власності.

З урахуванням викладеного, виникає запитання про те, чи можна вважати договір на виконання науково-дослідних робіт — реєстрованим [28, с. 11], тобто таким, який підлягає реєстрації в силу вимог закону. Адже, відповідно до ч. 3 ст. 640 ЦК України договір, який підлягає нотаріальному посвідченню, або державній реєстрації, вважається укладеним з моменту його нотаріального посвідчення і державній реєстрації — з моменту державної реєстрації.

На наш погляд, укладений договір на виконання науково-дослідних робіт не має підстав вважати укладеним з моменту державної реєстрації, оскільки, як випливає із змісту та назви вищевказаного Порядку йдеться про обов'язкову реєстрацію не власне договору, а лише відкритих науково-дослідних, дослідно-конструкторських робіт і дисертацій, тобто предмета договірних правовідносин на виконання вказаних робіт.

Отже, підставою виникнення договірних правовідносин на виконання науково-дослідних робіт можна визнати сукупність викладених юридичних фактів та дій сторін, які обумовили виникнення взаємних прав та обов'язків, спрямованих на отримання нових знань у формі наукового результату.

Така сукупність юридичних фактів отримала свого часу в юридичній літературі назву юридичного складу, як підстави виникнення відповідних правовідносин [3, с. 180–183; 29, с. 40–41].

На наш погляд, на прикладі наведених та охарактеризованих юридично значимих обставин та наявні аргументи, можна говорити про те, що підставами виникнення договірних правовідносин на виконання науково-дослідних робіт **виступає складний правовий комплекс** — (виділено нами — *В. А.*), юридично значимих документів та взаємообумовлених дій сторін, які породжують виникнення для них іманентно зобов'язальних правових зв'язків та відповідних прав, що виникають із конструкції договірної документації щодо виконання вказаних робіт та впливають на подальшу динаміку зазначених правовідносин та правосуб'єктність замовника і виконавця відповідних наукових досліджень.

Список використаних джерел

1. Харитонов, Е. О. Гражданское право [Текст] / Е. О. Харитонов, Н. А. Саниахметова. — К. : А. С. К., 2001. — 832 с.
2. Вильнянский, С. И. Лекции по советскому гражданскому праву [Текст] / С. И. Вильнянский. — Х. : Изд-во Харьк. ун-та, 1958. — 339 с.
3. Красавчиков, О. А. Юридические факты в советском гражданском праве [Текст] / О. А. Красавчиков. — М. : Госюриздат, 1958. — 182 с.
4. Пушкин, А. А. Гражданское правоотношение [Текст] / А. А. Пушкин // Советское гражданское право. Часть первая / под общей ред. В. Ф. Маслова, А. А. Пушкина. — К. : Вища школа, 1977. — С. 66–67.
5. Стефанчук, Р. О. Особисті немайнові права фізичних осіб (поняття, зміст, система, особливості здійснення та захисту) [Текст] : [монограф.] / Р. О. Стефанчук ; відп. ред. Я. М. Шевченко. — К. : КНТ, 2008. — 626 с.
6. Ромовська, З. Українське цивільне право. Загальна частина. Академічний курс [Текст] : [підруч.] / Зорислава Ромовська. — К. : Атіка, 2005. — 560 с.
7. Носік, Ю. В. Права на комерційну таємницю в Україні [Текст] : [монограф.] / Ю. В. Носік. — К. : КНТ, 2007. — 240 с.
8. Печений, О. Підстави виникнення цивільних прав та обов'язків: аналіз юридичної конструкції ст. 11 ЦК України [Текст] / О. Печений // Вісник Академії правових наук України. — 2007. — № 1. — С. 141–149.
9. Безклубий, І. А. Банківські правочини: цивільно-правові проблеми [Текст] : [монограф.] / І. А. Безклубий. — К. : Київ. ун-тет, 2005. — 378 с.
10. Боднар, Т. В. Виконання договірних зобов'язань у цивільному праві [Текст] / Т. В. Боднар. — К. : Юрінком Інтер, 2005. — 280 с.

11. *Майданик, Р. А.* Проблеми довірчих відносин в цивільному праві [Текст] / Р. А. Майданик. — К. : Київ. ун-тет, 2002. — 502 с.
12. *Диденко, А.* Категория договора её место и значение в постсоветском праве [Текст] / А. Диденко // Гражданское законодательство Республики Казахстан. Статьи, комментарии, практика / под ред. А. Диденко. — Алматы, 2001. — Вып. 12. — 135 с.
13. *Цюра, В. В.* Речові права на чуже майно [Текст] : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : 12.00.03 “Цивільне право і цивільний процес; сімейне право; міжнародне приватне право” / В. В. Цюра. — К., 2007. — 20 с.
14. Гражданское право [Текст] / отв. ред. Е. А. Суханов. — [2-е изд., перераб. и доп.]. — М., 2003. — Том II. Полутом I. — 544 с.
15. *Підпригора, О. О.* Договори про виконання науково-дослідних, дослідно-конструкторських і технологічних робіт [Текст] / О. О. Підпригора // Зобов’язальне право теорія і практика : [навч. посібн.] для студентів юрид. вузів і фак. ун-тів / О. В. Дзера, Н. С. Кузнецова, В. В. Луць та ін. ; за ред. О. В. Дзери. — К. : Юрінком Інтер, 2000. — С. 486.
16. *Підпригора, О. О.* Договори про виконання науково-дослідних, дослідно-конструкторських і технологічних робіт [Текст] / О. О. Підпригора // Цивільне право України / за ред. О. В. Дзери, Н. С. Кузнецової. — К. : Юрінком Інтер, 1999. — Кн. 2. — 780 с.
17. Положення про договори на створення (передачу) науково-технічної продукції, яке було затверджено Державним комітетом СРСР з науки і техніки (ДКНТ) від 19 листопада 1987 року № 435 [Електронний ресурс] Верховна Рада України. Вся база “Законодавство України”. — Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=v0435400-87>.
18. *Азимов, Ч. Н.* Договори на виконання науково-дослідницьких і конструкторських робіт [Текст] / Ч. Н. Азимов // Советское гражданское право / под ред. В. Ф. Маслова, А. А. Пушкина. — К. : Вища школа, 1978. — Часть вторая. — С. 233.
19. *Бару, М. М.* Общие положения о договорах [Текст] / М. М. Бару // Советское гражданское право / под общ. ред. В. Ф. Маслова, А. А. Пушкина. — К. : Вища школа, 1977. — Часть первая. — С. 404–405.
20. *Мартемянов, В. С.* Договори на виконання науково-дослідницьких, конструкторських і технологічних робіт [Текст] / В. С. Мартемянов // Советское гражданское право / отв. ред. В. А. Рясенцев. — М. : Юрид. лит., 1976. — Том 2. — С. 196.
21. Законодательство о капитальном строительстве в СССР [Текст] / [сост. И. М. Барсков, В. В. Успенский, М. Я. Черняк] ; отв. ред. М. Я. Черняк. — М. : Госюриздат, 1961. — Т. 1. 704 с.
22. Типове положення з планування, обліку і калькулювання собівартості науково-дослідних та дослідно-конструкторських робіт : затв. постановою Кабінету Міністрів України від 20.07.1996 р. № 830 [Електронний ресурс] Верховна Рада України. Вся база “Законодавство України”. — Режим доступу : <http://zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=830-96-%EF>.
23. *Великанова, М. М.* Науково-технічні передумови договорів на виконання науково-дослідних або дослідно-конструкторських та технологічних робіт [Текст] / М. М. Великанова // Правові проблеми сучасності в умовах розвитку юридичної науки : зб. матеріалів Всеукр. наук.-практ. конф. до Дня науки, 19 травн. 2005 р. — Чернівці : Чернігівські обереги, 2005. — С. 327–329.
24. Методичні поради та витяги з основних нормативних вимог з питань планування, проведення та оформлення результатів науково-дослідних робіт [Текст]. — К. : Київ. ун-тет, 2000. — С. 25–28.
25. Про податок на додану вартість : Закон України від 03.04.1997 р. № 168 (із змінами та доповненнями згідно Законів України від 15.07.1999 р. № 947 та від 25.03.2005 р. № 21–05 [Текст] // ВВР. — 1997. — № 21. — Ст. 156; ОВУ. — 2010. — № 56. — Ст. 1902.
26. *Андрейцев, В. В.* Развитие договорных правоотношений в сфере исполнения научно-исследовательских работ в условиях европейских интеграционных процессов [Текст] / В. В. Андрейцев // Национальная государственность и европейские интеграционные процессы. [в двух томах] : [сборн. научн. труд.]. — Мн. : Издат. центр БГУ, 2008. — Том 2. — С. 215–216.
27. Про затвердження Порядку державної реєстрації та обліку відкритих науково-дослідних, дослідно-конструкторських робіт і дисертацій : наказ Міністерства освіти і науки України від 27.10.2008 р. № 977, за реєстр. в Міністерстві юстиції України 06.04.2009 р. за № 312 [Текст] // ОВУ. — 2009. — № 27. — Ст. 911.
28. *Болтанова, Е. С.* Договор купли-продажи недвижимости (общие положения) [Текст] : автореф. дисс. на соискание учен. степени канд. юрид. наук : спец. 12.00.03 “Гражданское право; предпринимательское право; семейное право; международное частное право” / Е. С. Болтанова. — Томск, 2001. — 23 с.
29. *Исаков, В. Б.* Юридические факты в советском праве [Текст] / В. Б. Исаков. — М. : Юрид. лит., 1984. — 146 с.

Надійшла до редакції 31.01.2011

Андрейцев В. В. Основания возникновения договорных правоотношений на исполнение научно-исследовательских работ

Рассматривается проблема юридических оснований возникновения договорных правоотношений по исполнению научно-исследовательских работ. Исследуется структура и

этапность юридического состава, составляющие части договорной документации (техническое задание, календарный план исполнения, протокол согласования цены, плановая калькуляция сметной стоимости), а также процедура легализации исполнителями начатой научно-исследовательской работы в форме государственной регистрации.

Ключевые слова: научно-исследовательские работы, договор на исполнения научно-исследовательских работ, юридический факт, юридический состав, техническое задание, календарный план исполнения, протокол согласования цены, плановая калькуляция сметной стоимости

Andreitsev, V. V. Bases of Origin of Contractual Legal Relationship on Execution of Research Works

The problem of legal grounds of origin of contractual legal relationship on execution of research works is considered in the clause. The structure and stages of legal structure, constituting parts of the contractual documentation (the technical project, the execution planned schedule, the report of the coordination of the price, planned accounting of budget cost), and also procedure of legalization by contractors of the begun research work in the form of the state registration is researched.

Key words: research works, agreement on executions of research works, legal fact, legal structure, technical project, execution planned schedule, report of the coordination of the price, planned accounting of budget cost

